

Grodinventering i småvatten inom del av Eslövs kommun. Komplettering 2009.

Rana Konsult

www.rana.se

Förf.:

Jon Loman

jon@rana.se

Bakgrund

Jag hade under 2008 i uppdrag att inventera småvatten i Eslövs kommun med avseende på groddjur. Dessa dammar var huvudsakligen belägna öster om tätorten. Syftet med arbetet var att kunna bedöma de olika vattnens betydelse för groddjursfaunan. Under 2009 kompletterades uppdraget med ytterligare några dammar (# 30-37). För en del av dessa dammar (# 30, 31 och 32) rapporterades vissa uppgifter redan förra året, de inventerades dock då aldrig på våren för att fastställa vilka groddjur som eventuellt fanns där. Damm #7 har ominventerats eftersom en del markarbeten skett i den omdelbara närheten. I tillägg till de 8 dammar som anvisats av uppdragsgivaren har ytterligare 2 dammar (#38 och #39, intill #37) som ansetts intressanta för sammanhanget tagits med och redovisats separat. Däremot befanns en anvisad damm (#35) vara helt uttorkad. Dammarnas läge framgår av kartan i Bilaga 1. Resultatet av 2009 års arbete redovisas i det följande.

För bakgrundsuppgifter om de aktuella arternas biologi och bevarandestatus hänvisas till 2008 års rapport.

Metoder

De aktuella dammarna har besökts vid upprepade tillfällen under våren och försommaren.

Vid besöken har syftet varit att fastställa vilka groddjursarter som utnyttjar dammarna som lekvatten och att skaffa en ungefärlig uppfattning om omfattningen.

Vid ett tillfälle (8/5) gjordes en mätning av dammvattnens kemisk/fysiska egenskaper. Mätningarna skedde vid två punkter längs strandkanten och medelvärdet användes. Punkterna var belägna på ungefär 5 cm djup och 5 cm ovan botten. Samtidigt bedömdes strandtyp, beskuggningsstatus m.m. av betydelse för groddjuren.

Besök har skett dagtid 31/3 och 6/4 (vanlig groda), nattetid 14/4 (speciellt vanlig padda och vattenödlor), dagtid 8/5 (mätningar av vattenkvalitet) och dagtid 31/5 (speciellt åtlig groda).

Fynd

Lekdamm

Få fynd av groddjur gjordes i dessa dammar. I Abullahagen hittades två stora lekplatser för vanlig groda och en damm med en rik förekomst av större vattenödlor.

Tabell 1. Översikt av förekomsten av groddjur. **s** anger att inga salamandrar hittades men dammen är djup, grumlig eller täckt av andmat och därför svårinventerad m.a.p. salamandrar.

Damm	Vanlig gr.	Vanlig p.	Mindre v.	Större v.
7	-	-	-	-
30	-	-	-	-
31	-	-	-	-
32	-	-	-	-
33	-	-	s	s
34	-	-	-	-
36	-	-	-	XX
37	XX	?	s	s
38	XX	-	-	-
39	-	-	-	-

Dessutom hittades årsungar av åkergroda vid damm 37. "Damm" 35 befanns vara helt torr.

Dammkemi

Resultaten presenteras nedan och diskuteras ffa i Bilaga 3.

De flesta uppmätta värden ger ingen anledning till oro ur groddjurssynpunkt. Dock var syrgashalten i några fall så låg att det kan leda till bekymmer för ägg och yngel. pH-värden var påtagligt höga vilket torde ha att göra med att de flesta dammarna har ursprung som mägerläkter.

Tabell 2. Vattenkemi och dammareal. Värdena för syrgashalt, pH, ledningförmåga och temperatur mättes i maj. Syrgas avser procent av mättat vatten. Tillfälligt kan vatten övermättats i samband med kraftig fotosyntes av undervattensväxter. Överskottssyre avgår då så småningom som små bubblor.

Damm	Syre (%) maj	pH	Ledningsf. (mS)	Temperatur (°C)	Areal (m ²)
07	54	78	503	12.2	300
30	51	78	277	11.9	300
31	68	79	593	13.1	1000
32	134	78	490	11.2	400
33	10	76	511	11.2	75
35	27	77	603	10.7	50
36	82	76	772	13.6	180
37	24	75	675	13.9	25000
38	58	76	482	14.3	400
39	96	74	716	15.5	800

Utvärdering

Norr Snärjet

Ytterligare en damm (damm 33) i detta område har inventerats i år. Inga groddjur hittades och en större vattensalamander under lekvandring som dödats på vägen intill dammen var sannolikt inte på väg till denna damm. Den låga syrgashalten är negativ för groddjuren och har troligen samband med de gäss som utnyttjar den. I tillägg till detta är dammen skuggad och förhållandesvis djup och jämfört med andra dammar norr Snärjet av måttligt värde för groddjuren.

Längst i väster tillkom i år damm 30. Trots till synes goda förutsättningar för paddlek kunde inga groddjur bekräftas här. Även om djur kan ha missats verkar här inte finnas någon större population.

Nordväst flygfältet

Till skillnad från förra året hittades inga groddjur alls i damm 7. Dock var det såpass få redan förra året att man inte säkert kan säga att det skett någon minskning. De förändringar som skett i miljön har emellertid inte varit till groddjurens fördel. Uppväxande skott efter avverkningarna vid dammkanten har lett till än mer påtaglig beskuggning. De jordmassor som dumpats har i alla fall på kort sikt varit till nackdel för landmiljön i dammens

omedelbara närhet. Eftersom miljön längre bort (väg 17 samt torr och kort vegetation på flygfältet) också är dålig kvarstår min bedömning att detta inte är någon damm av större värde för groddjur. Det hindrar inte att den kan ha betydelse för inskts- och fågelliv.

Dammarna väster väg 17

Undantagandes Abullahagen (se nästa avsnitt) hittades inga groddjur. Förutsättningarna för sådana populationer är måttliga pga närheten till gator och brist på bra habitat i närområdet, speciellt gäller detta dammarna 32 och 34.

Abullahagen

Detta område är stort nog att ge goda förutsättningar för groddjurspopulationer. Den stora dammen är mycket svårletad men en stor lekplats för vanlig groda hittades. Någonstans i dammen finns troligen en lekplats för åkergroda (isåfall den enda i alla, detta och föregående års, inventerade dammar) och vanlig padda eftersom båda arterna konstaterats i eller i närheten av området. Vattenkvaliten i den stora dammen verkar inte helt på topp av den relativt låga syrgashalten att döma. Vattnet är också mycket oklart. Detta har sannolikt att göra med de stora sjöfågelpopulationer som frekventerar den. Dessa har naturligtvis ett egenvärde och lyckligtvis finns alternativa lekplatser, i alla fall för vanlig groda, i det lilla kärret (damm 38) sydväst om stora dammen, i höjd med bron. Bristen i vattenkvalite torde speciellt vara till nackdel för den vanliga paddan som önskar djupt och klart vatten. Befintliga vattensamlingar kan inte erbjuda båda delarna. Någon lekplats för åkergroda hittades aldrig. Antagligen fanns en sådan i den stora dammen men det är också tänkbart att de leker i det grunda vattnet (damm 39) sydöst om dammen. Denna vår var torr och vattenståndet där lågt men måhända duger det ett mer normalt år.

Damm 36, i södra delen av området, verkar ha den bästa population av större vattensalamander jag hittills träffat på under arbetet i Eslöv.

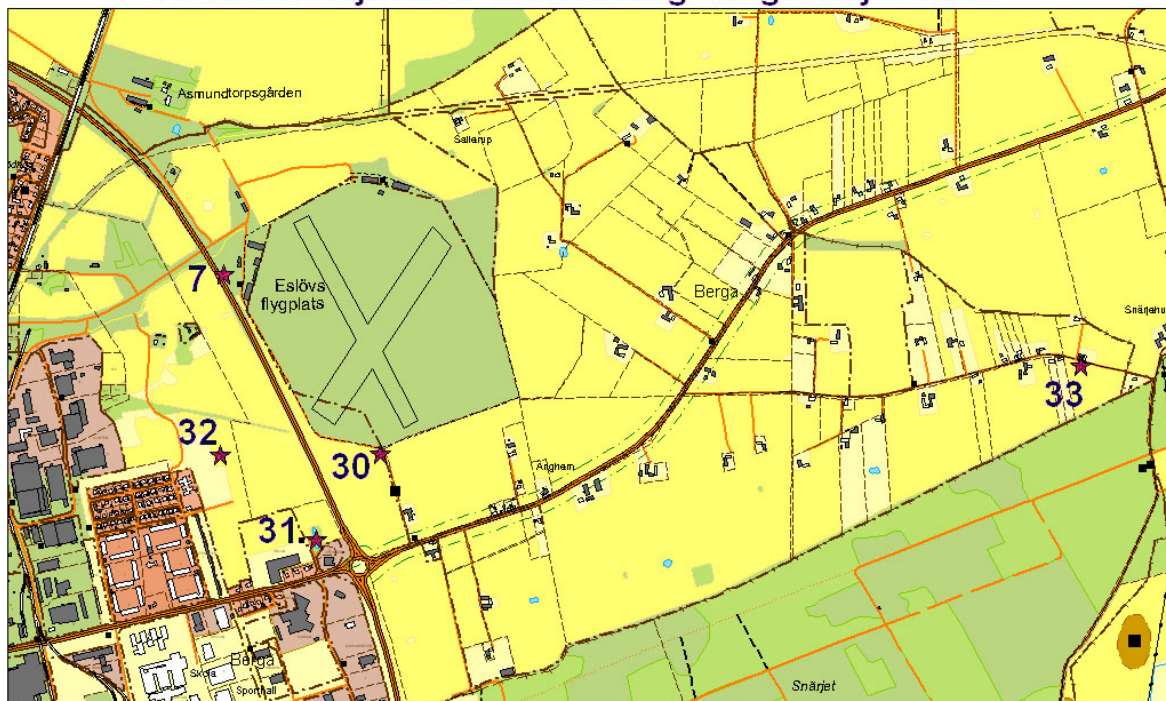
En estetisk synpunkt: Abdullahagen är ett verkligt fint reservat men naturkänslan förts till stor del av fabriksbyggnaderna i norr. Om man arbetar på att dra upp en tät trädridå som visuellt skydd skulle det på sikt betyda mycket positivt för intrycket.

Sammanfattning.

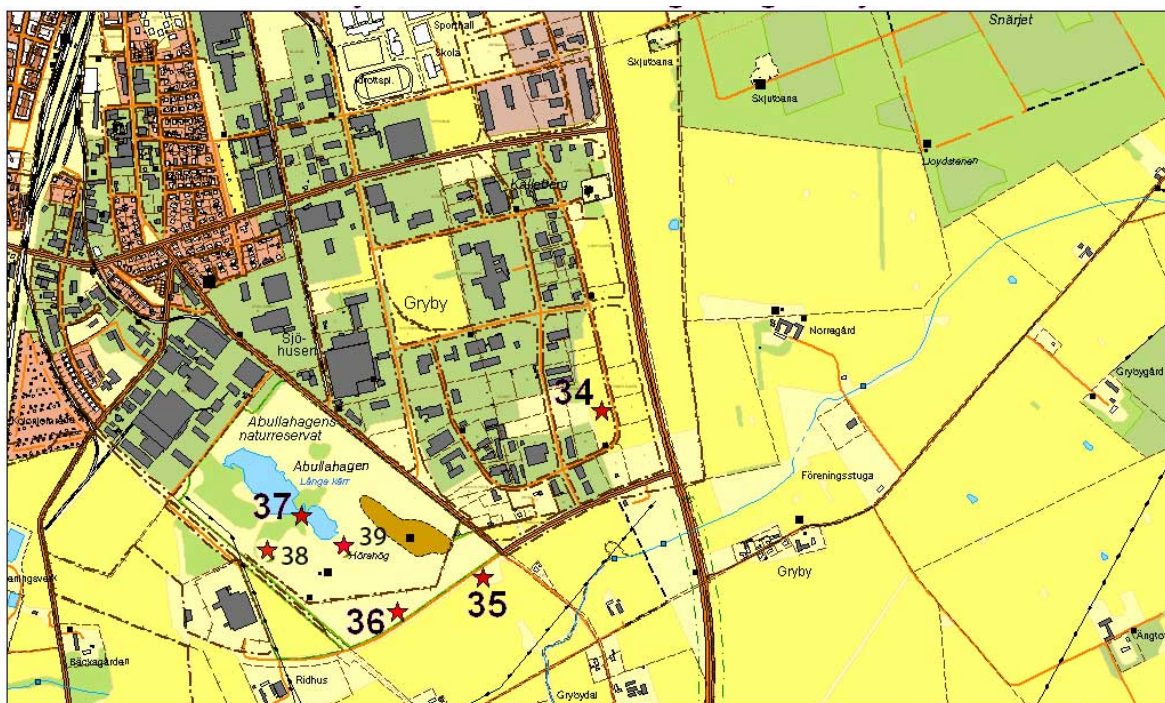
Det mest positiva ur groddjursynpunkt vid årets inventering var, inte överraskande, Abdullahagen med dammarna 36-39. I övrigt hittade jag inget av större bevarandevärde ur groddjursynpunkt. Det hindrar inte att i alla fall dammarna 30, 31 och 32 har betydelse ur allmän naturmiljösynpunkt.

Bilaga 1.

Aktuella objekt för inventering av groddjur 2009

Objekt nr 30-33 + återinventering av nr 7

Objekt nr 34-37

Dessutom tillkom under arbetets gång nr 38 och 39.

Bilaga 2

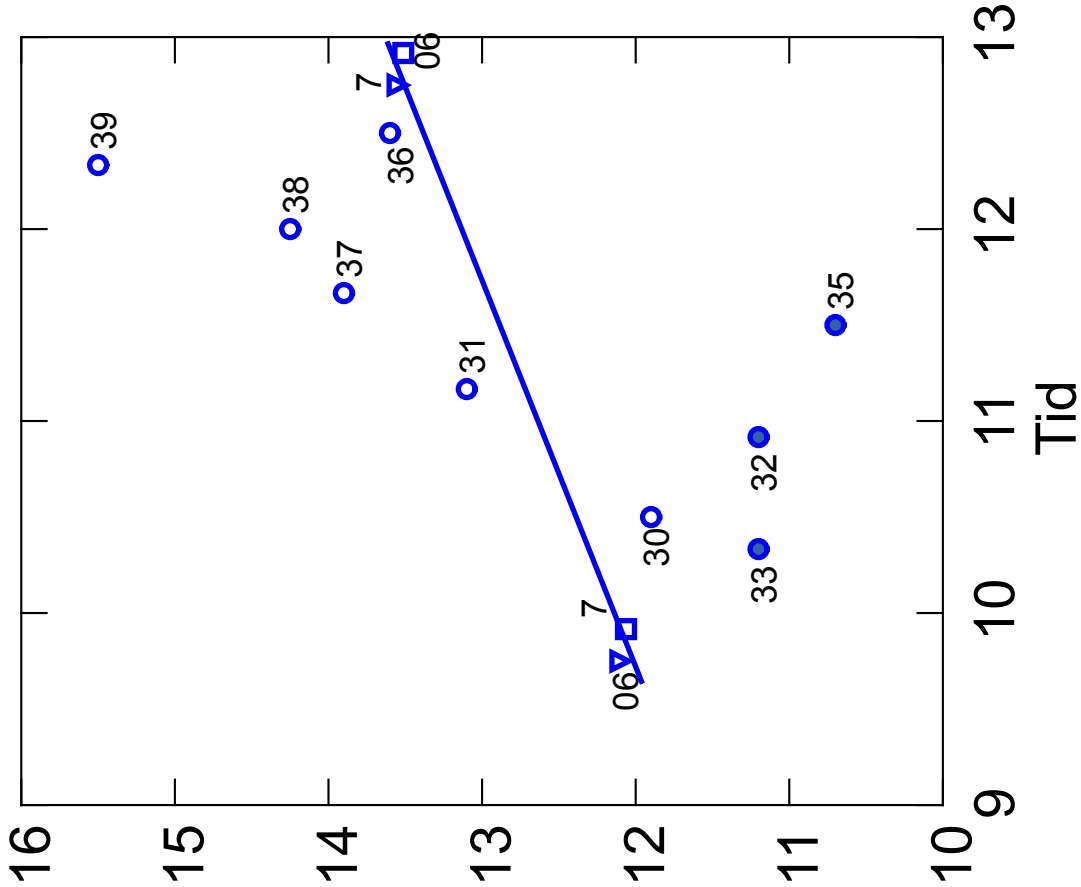
Utvärdering av syrgashalt och temperatur.

Det var av naturliga skäl inte möjligt att göra alla mätningar samtidigt i alla dammar. I själva verket skedde de från morgon till tidig eftermiddag 8e maj. Det är därför självklart att temperaturvärdena inte är direkt jämförbara, temperaturen stiger ju under förmiddagens lopp. Man kan misstänka att detsamma gäller för syrgasmättnaden i många dammar. Om det är gott om gröna växter i vattnet bildar de ju på dagen genom fotosyntesen syre som löses i vattnet. Syret utnyttjas av nedbrytningsprocesser i vattnet och när det är mörkt sker då åter en nettominskning av halten. Pss kan en dygncykel för syrgashalt uppstå. Måttet avser % av helt syremättat vatten. Tillfälligt kan vatten övermättas, då frigörs så småningom syrgasbubblor. Det förklarar att värdet i vissa dammar överskrider 100%.

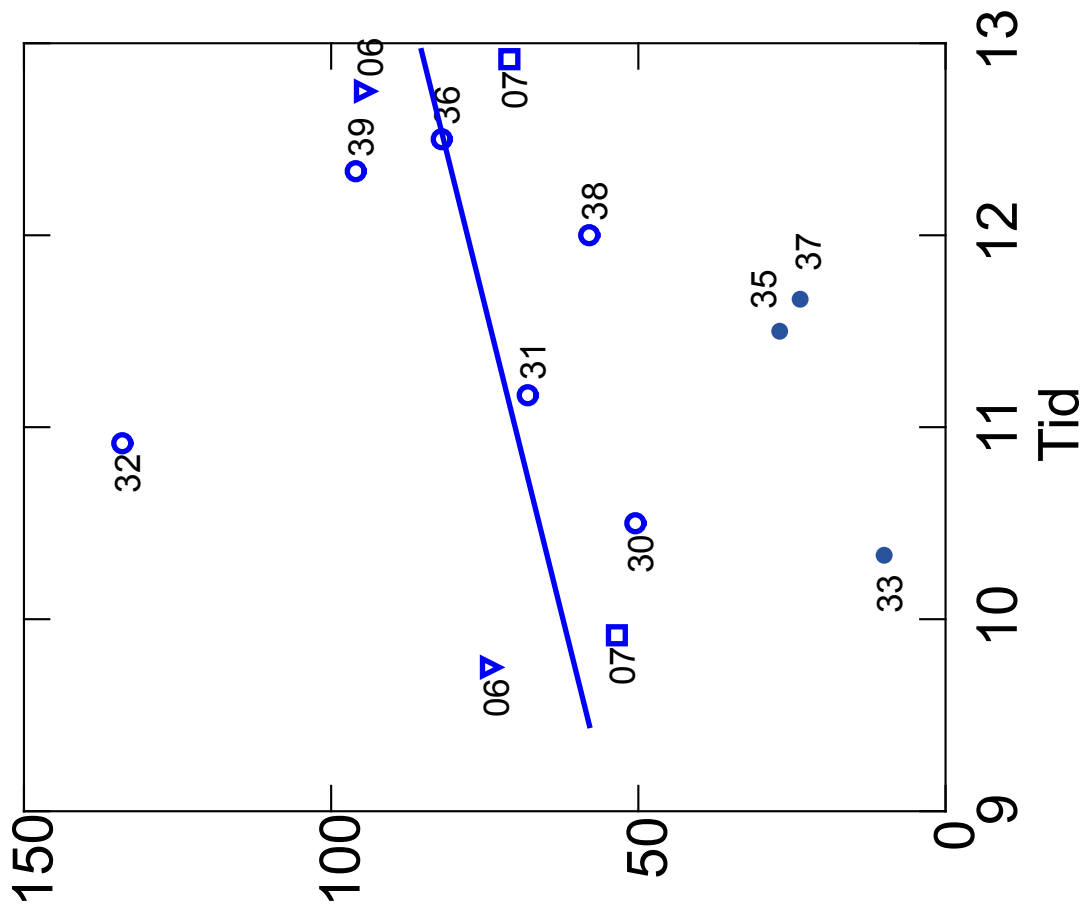
För att bedöma de olika dammarnas relativa temperatur och syrgasmättnad, med hänsyn till dessa processer, utnyttjades två "standarddammar" (6 och 7). Båda dagarna inleddes och avslutades med att jag mätte variablerna i dessa dammar. Heldragna streck på figurerna visar hur värdena utvecklade sig i här under dagens lopp.

Av figuren framgår att temperaturen steg med ca 2 grader under mätperioden. Med hänsyn till detta har jag med fyllda symboler markerat de dammar som var påtagligt kalla. Detta påverkar grodynglens utvecklingshastighet negativt och en sen metamorfos kan inverka negativt på första årets tillväxt och möjligheten till en lyckad vinteröverlevnad. Det framgår också att syrgasmättnaden endast ökade obetydligt under mät dagarna. Tre dammar (markerade med fyllda symboler) utmärkte sig negativt i detta avseende.

Vattentemperatur (grader C)

Löst syrgas, %

Bilaga 3.

Detaljerad genomgång av de olika dammarna med utvärdering.

I rapporten för förra året diskuteras mer i detalj hur olika restaureringsåtgärder kan genomföras.

Damm 7

Inget aktuellt foto.

Vanlig groda: 0

Vanlig padda: 0

Större vattenödlä: 0

Mindre vattenödlä: 0

Nyuppslaget sly gör att dammen nu är mycket skuggad och än mer svårtillgänglig än tidigare.

Det finns potentiellt bra lekplatser för både grodor och paddor.

En del skräp ligger kvar.

Det är ont om riktigt bra grodhabitat i närområdet

Syrgashalt: OK

Förslag till åtgärder. Om man ska göra något för groddjuren är det i första hand fråga om att permanent få bort buskagen från den södra hälften av dammen.

Damm 30

Vanlig groda: 0

Vanlig padda: 0

Större vattenödlä: 0

Mindre vattenödlä: 0

Täta, skuggande buskage kring större delen av stranden.

Huvuddelen mycket svårtillgänglig pga täta buskage och branta, steniga kanter.

En del grunda stränder ger möjliga lekplatser för grodor.

En del skräp finns.

Något bra grodhabitat i närområdet

Syrgashalt: OK

Förslag till åtgärder. Även om inga groddjur hittades så har dammen potential. Buskröjning kring södra sidan är lämplig. Vill man öka tillgängligheten för allmänheten krävs också viss avfasning.

Damm 31

Vanlig groda: 0

Vanlig padda: 0

Större vattenödlä: 0

Mindre vattenödlä: 0

Skuggande träd och buskar kring större delen av stranden.

Relativt lättillgänglig även om stränderna är rätt branta.

En del grunda stränder gynnar grodlek.

Inget skräp.

Det saknas bra grodhabitat i närområdet, tvärtom finns det vägar nära dammen i söder och öster. De hårdgjorda ytorna åt väster är antagligen föga trafikerade men ändå inget bra grodhabitat.

Syrgashalt: OK

Det verkar inte meningsfullt att göra iordning denna damm speciellt för groddjur. Däremot är det i många avseenden en stor och trevlig damm som kan ha betydelse för fågellivet

Damm 32

Vanlig groda: 0

Vanlig padda: 0

Större vattenödle: 0

Mindre vattenödle: 0

Täta, skuggande buskage och träd kring större delen av stranden.

Svårtillgänglig pga täta buskage och branta, steniga kanter.

En del grunda stränder lämpade för grodlek.

En del skräp.

Gott om bra grodhabitat i närområdet.

Syrgashalt, maj: OK.

Förslag till åtgärder: Ev. grodor skulle gynnas av att man rójde buskar och något träd kring södra sidan. Vill man öka tillgängligheten för allmänheten krävs också viss avfasning.

Området innehåller hyggligt med bra landmiljö för grodor.

Damm 33

Vanlig groda: 0

Vanlig padda: 0

Större vattenödlä: 0

Mindre vattenödlä: 0

Täta, skuggande buskage och träd kring större delen av stranden.

Svårtillgänglig pga täta buskage och branta kanter och territoriella gäss.

Inga bra stränder för grodlek.

En del bra grodhabitat i närområdet.

Syrgashalt: Låg, antagligen pga inflytande från gäss.

Förslag till åtgärder: Knappast anledning att förändra nuvarande utnyttjande av denna, rätt lilla, damm.

Damm 34

Vanlig groda: 0

Vanlig padda: 0

Större vattenödle: 0

Mindre vattenödle: 0

Täta, skuggande buskage och träd kring större delen av stranden.

Svårtillgänglig pga täta buskage och branta, steniga kanter.

Inga bra stränder för grodlek.

Intet bra grodhabitat i närområdet.

Syrgashalt: Låg.

Förslag till åtgärder: Ur groddjurssynpunkt är denna mycket lilla damm knappast något att satsa på. För det lokala djurlivet är platsen viktigast som tätt buskage vilket kan utnyttjas av fåglar mm.

Damm 35

Denna damm visade sig var helt torr och är troligen så permanent.

Damm 36

Vanlig groda: 0

Vanlig padda: 0

Större vattenödlä: 15, varav flera par under lek.

Mindre vattenödlä: 0

En del skuggande buskage men för tillfället utan alltför negativt inflytande.

Rätt lättillgänglig, trots buskagen.

En del bra stränder för grodlek.

Gott om bra grod- och salamanderhabitat i närområdet.

Syrgashalt: OK.

Förslag till åtgärder Viss buskröjning kan vara motiverad. Fortsatt uppsikt över stänglset; Det är bra att kreatur, såsom nu är fallet, kan beta nästan ända intill vattnet utan att trampa i det.

Damm 37

Foto saknas

Vanlig groda: Ca 300 klumpar rom av vanlig groda.

Vanlig padda: 0 men troligen finns mindre lekplats någonstans.

Större vattenödlä:

Mindre vattenödlä: 0

Dessutom sågs årsungar av åkergroda intill dammen.

Dammen är svårinventerad, fler lekplatser kan finnas.

Inga problem med skuggande buskage.

Ont om grunda stränder lämpade för grodlek och grodyngel.

Svårtillgänglig pga vass och gungfly.

Gott om bra grod- och salamanderhabitat i närområdet.

Syrgashalt: Något låg, troligen pga inflytande från fåglar.

Förslag till åtgärder Det finns knappast anledning till några speciella förändringar.

Damm 38

Foto saknas

Vanlig groda: Ca 150 klumpar rom av vanlig groda.

Vanlig padda: 0

Större vattenödla: 0

Mindre vattenödla: 0

Vissa skugga från träd söder om vattnet.

Utmärkt struktur för grodlek men kanske risk för uttorkning torra vårar och försomrar.

Något svårtillgängligt (men lika bra är det, lätt att trampa sönder området).

Syrgashalt: OK.

Förslag till åtgärder. Möjligen kan man minska något på träden söder om vattnet. Man bör se till så att det finns kontinuitet mellan lekvattnet och den lite djupare dammdelen vid bron (så ynglen kan ta sig ut där vid torka).

Damm 39

Foto saknas

Vanlig groda: 0

Vanlig padda: 0

Större vattenödle: 0

Mindre vattenödle: 0

Helt oskuggad.

Utmärkt struktur för grodlek men överhängande uttorkningsrisk.

Syrgashalt: OK

Förslag till åtgärder Kanske skulle man gräva ut ett något litet men djupare parti i en del av området.